

[Viggo Starcke.]

Til gengæld skulle Amerika eller Atlantmagterne give Danmark garantier for, at ethvert angreb, der truede Danmarks frihed og uafhængighed, ville medføre overenskomsten i defensiv hensigt. Ved en sådan overenskomst ville Amerika og Atlantmagterne have opnået de defensive fordele på Grønland, som i den nuværende situation må siges at være rimelige og forståelige, og Danmark ville have opnået den grad af garantier, som det i denne farefulde verden er muligt at opnå, til sikring af sin fred og sin uafhængighed, ting, som ved Danmarks beliggenhed midt imellem Østersø, Nordsø og Kattegat også i høj grad er i andre magters interesse.

Hvis en sådan politik havde kunnet gennemføres, ville den have overflødiggjort Danmarks indtræden i Atlantpagten, og det ville have været en rimelig overenskomst til parternes ligelige fordel. Men det skulle ikke så være. Det mislykkedes at skabe den skandinaviske neutralitetspagt, som man forsøgte at skabe; den ville have haft hele den danske befolkning bag sig. Men meningerne om Danmarks medlemskab af Atlantpagten var meget mere delt i den danske befolkning, som naturligt var ved løsningen af en udenrigspolitisk ligning, der indeholder så mange ubekendte. Det var en ulykke, at vi ikke dengang fik den folkeafstemning, som retsforbundet begærede, fordi det ville have bragt dette problem ind i hvert eneste menneskes bevidsthed i Danmark, at Danmarks stilling efter medlemskabet i Atlantpagten er en fundamentalt anden, end den var, dengang Danmark var en isoleret nation. I denne sammenhæng har det måske en vis historisk interesse at nævne, at en af de fremragende mænd, der var med til at grundlægge retsforbundet, nemlig dr. Severin Christensen, i sin kendte bog fra 1911 om retsstaten fremførte tanken om Atlantpagten. Med formandens tilladelse vil jeg gerne bringe et kort citat; dr. Severin Christensen skriver der i 1911:

„Der lod sig tænke den situation i Europa, hvor det kunne blive en livssag for de vestlige demokratier at slutte sig sammen for at modstå despotismens fremtrængen fra øst. På forhånd at fraskrive sig retten til at deltage i en sliig fælles kamp for kultur og retsidealer ville ganske stride mod fællesinteressen.“

Man kan være uenig om, hvorvidt Danmark burde have meldt sig ind i Atlantpagten eller ikke, men een ting kan man ikke være uenig om: Danmark er i dag faktisk medlem af Atlantpagten, en helt ny situa-

tion, som enhver af os må se i øjnene og handle ud fra.

Et land kan ikke føre to slags udenrigspolitik på een gang. Der var en risiko forbundet både ved at gå ind i Atlantpagten og ved at stå udenfor den. Både neutraliteten og medlemskabet af Atlantpagten indebar risici, som ikke kan udmåles fuldstændig. Men det bør fremhæves her, at den værste politik, Danmark kan føre, er den faktisk at være medlem af Atlantpagten og derved pådrage sig den risiko, der følger med, og så samtidig gennem en vakkende politik prøve at kaste et mistænkelighedens skær over Danmarks vilje til at overholde de forpligtelser, som vi har påtaget os. Derved opnår Danmark nemlig kun at løbe risikoen uden at få fordelene.

Under regeringsforhandlingerne i efteråret erklærede retsforbundets rigsdagsgruppe følgende:

„Forpligtelserne overfor De Forenede Nationer, Atlantpagten og Europarådet skal vedstås.“

I et demokratisk land er ytringsfriheden en vigtig rettighed. Det er vigtigt at fremhæve, at Danmark stadig er en suveræn stat, og at Danmark stadig er suveræn med hensyn til afgørelserne, der følger som forpligtelser af vort medlemskab af Atlantpagten, at vi har et skøn over vore forpligtelses størrelse og omfang samt med hensyn til de kollektive beslutninger om defensive aktioner i tilfælde af krig, og her er Danmarks indflydelse sikret derved, at beslutningerne indenfor de højere Atlantpagtorganer kræver enstemmighed. Derfor er det ønskeligt at fremhæve, at ytringsfriheden må benyttes under ansvar overfor den helhed, som vort folk, vort rige og vor kultur er.

Enighed gør stærk, og i den foreliggende verdenssituation er enighed vistnok det eneste, der gør stærk. Derfor må danske politikere være varsomme og ikke ødelægge den fordel, sikkerhed og goodwill, som medlemskabet af Atlantpagten giver os. Meningen med Atlantpagten er at skabe en defensiv kollektiv pagt, een for alle og alle for een, og denne pagt er måske det eneste, der i dag kan forhindre en ny krig eller besættelse. Det er deri, dens betydning for Danmark først og fremmest ligger; hjælp fra Atlantmagterne i tilfælde af krig eller frigørelse efter en eventuel besættelse har kun sekundær interesse, idet der i så tilfælde vil være meget lidt at befri.

Det skal slås fast, at Atlantpagten er rent defensiv, hvilket garanteres af de demokratiske staters mentalitet, af deres forfatninger og af deres hidtidige handlinger. Det